

**Національна академія наук України**  
**Головна астрономічна обсерваторія**

**ПРОТОКОЛ засідання Вченої ради ГАО**  
**08.07.2021 р. № 9**  
**м. Київ**

Учену раду ГАО НАН України в складі 25 чоловік затверджено Постановою Бюро Відділення фізики і астрономії НАН України від 4 липня 2017 р. (протокол № 5) зі змінами, затвердженими Постановами Бюро Відділення фізики і астрономії НАН України від 18 грудня 2018 р. (протокол № 9) та 24 грудня 2019 р. (протокол № 10).

**ПРИСУТНІ:**

22 члени Ученої ради – акад. НАН України **Я.С. Яцків** (голова Вченої ради), к.ф.-м.н. **С.Г.Кравчук** (заступник голови Вченої ради), **О.О. Сободар** (в.о. ученого секретаря Ученої ради), чл.-кор. НАН України **Н.Г. Щукіна**, чл.-кор. НАН України **Р.І. Костик**, чл.-кор. НАН України **Л.С. Пілюгін**, чл.-кор. НАН України **І.Б. Вавилова**, д.ф.-м.н. **П.П. Берцик**, д.ф.-м.н. **Ж.М. Длугач**, д.ф.-м.н. **Я.В. Павленко**, к.ф.-м.н. **М.М. Медведський**, к.ф.-м.н. **О.А. Велесь**, д.ф.-м.н. **Б.Ю. Жиляєв**, к.ф.-м.н. **С.М. Осіпов**, к.т.н. **І.І. Синявський**, к.ф.-м.н. **В.К. Тарадій**, к.ф.-м.н. **П.Ф. Лазоренко**, д.ф.-м.н. **Ю.І. Федоров**, д.ф.-м.н. **П.П. Корсун**, к.ф.-м.н. **А.А.Василенко**, к.ф.-м.н. **Б.О. Шахов**, **В.Л. Костюченко** (голова профспілки).

**ПОРЯДОК ДЕННИЙ**

1. Про підсумки роботи наукових підрозділів у I-му півріччі 2021 р. (основні результати, публікації тощо, крім спостережних комплексів).
2. Про розгляд базового фінансування наукових підрозділів.
3. Затвердження документів для ліцензування освітньо-наукової програми "Астрономія, астрофізика" підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – спеціальності 104 «Фізика та астрономія».
4. Різне.

- 
1. **СЛУХАЛИ:** Про підсумки роботи наукових підрозділів у I-му півріччі 2021 р. (основні результати, публікації тощо, крім спостережних комплексів).

**Я.С. Яцків:** почну з приємного — хочу вручити подяки Президії НАН України Оніпченку С.М, Бульбі М.В., Яцківу І.О. за особисту участь у ліквідації аварії на Чорнобильській атомній станції з нагоди 35-х роковин трагедії.

Також повідомляю, що Президія НАН України погодила кандидатури Караченцевої В.Ю. та Длугач Ж.М. на посадах головного наукового співробітника у відділі позагалактичної астрономії та астроінформатики та у відділі атмосферної оптики та приладобудування, відповідно.

Далі переходимо до обговорення порядку денного.

**М.М. Медведський** доповів, що у відділі астрометрії та космічної геодинаміки всі роботи наукових груп йдуть за планом, GPS- спостереження ведуться регулярно, так само як і ведеться обробка даних. Було уточнено, що доповідь про роботу спостережних комплексів було зроблено раніше. Також було проінформовано, що у відділі продовжується обробка оцифрованих платівок та робота щодо оновлення відповідного ПЗ. Було додано, що зроблено ряд доповідей на конференціях.

У обговоренні взяв участь **Я.С. Яцків**.

**Я.В. Павленко** проінформував про роботу відділу фізики субзоряних та планетних систем та доповів, що за даний період було видано 6 статей та ведуться активні спостереження. Розповів про роботу щодо даних відносно екзопланет та навів інші досягнення відділу.

У обговоренні взяли участь **С.Г. Кравчук, П.П. Берцик, Я.С. Яцків, Б.Ю. Жилияєв**.

Також про роботу відділу доповнив **П.П. Корсун** як зав. лабораторії фізики малих тіл Сонячної системи та відзначив спостережні роботи й навів статистику щодо опублікованих статей.

**Н.Г. Щукіна** розповіла про основні успіхи Відділу фізики Сонця. Були наведені приклади робіт відділу, зокрема щодо моніторингової діяльності, наведено відповідні статистичні дані. Була надана інформація щодо обробки знімків спалахів на Сонці, про роботу щодо прогнозів сонячної активності та її кореляції з іншими показниками. Було відзначено проблему, що наукові співробітники змушені займатися підтримкою спостережної бази. Було зазначено про погані погодні умови, через що проведено лише 18 спостережних днів, однак вони були плідно використані. Наведена статистика щодо публікаційної активності.

Також про роботу відділу доповнив **Б.Ю. Жилияєв** як зав. лабораторії швидкоплинних процесів у зірках, який розповів про участь на конференціях та публікації в міжнародних журналах, роботу спеціалізованого моніторингового ПЗ та про спостережну роботу.

У обговоренні взяв участь **Я.С. Яцків**.

**П.П. Берцик**, зав. відділу фізики зір та галактик, повідомив що у відділу опубліковано 10 статей, з яких 9 в журналах Q1. Розповів про тематику статей – чорні діри та симуляція їх злиття, еволюція зіркових систем, спільні спостереження з іноземними колегами. Відділ працює відмінно, — додав він.

У обговоренні взяли участь **Н.Г. Щукіна, І.Б. Вавилова, Я.С. Яцків, Б.Ю. Жилияєв**.

**І.Б. Вавилова** розповіла про роботу співробітників відділу позагалактичної астрономії та астроінформатики у наукових темах. Була виділена робота над методами машинного навчання. Були також згадані спостереження на базі Терскол, а також плани проведення спостережень в Золочеві. Були виділені основні проблеми, зокрема проблема із серверами ГАО. Проінформовано про публікаційну активність.

У обговоренні взяли участь **Я.С. Яцків, Б.Ю. Жилияєв**.

Також про роботу відділу доповнив **Б.О. Шахов** як зав. лабораторії космічних променів, який розповів про роботу в рамках дослідної теми “ Новітні методи та нові знання про будову матерії у Всесвіті: опрацювання та наповнення бази даних рентгенівських космічних місій”.

**І.І. Синявський** коротко розповів про діяльність відділу атмосферної оптики та приладобудування, за результатами півріччя є 4 публікації та 6 тез конференцій.

У обговоренні взяв участь **Я.С. Яцків**.

**УХВАЛИЛИ:** інформацію про роботу наукових підрозділів у першому півріччі взяти до відома.

## **2. СЛУХАЛИ:** Про розгляд базового фінансування наукових підрозділів

**Я.С. Яцків:** перш ніж перейти до цього болючого питання щодо розподілу бюджетного фінансування в ГАО я хочу проінформувати членів Вченої ради про принципи розподілу фінансування на науку взагалі і в ГАО.

1. Законом України передбачено фінансування науки не менше 1,7 % ВВП. Реально у держбюджеті є менше 0,2%.

2. В НАН України, щоб виплатити повну зарплату всім науковцям, необхідно удвічі збільшити фінансування. Цього немає.

3. В ГАО у порівнянні з іншими інститутами, які мають окремі будівлі в місті, складна інфраструктурна ситуація. Тож традиційно у нас 100% накладні витрати (в інших установах 60-80%).

4. Ми знижуємо до 90% накладні витрати; завдяки додатковим надходженням покрили всі борги першого та другого кварталів.

5. Дискусії навколо розподілу базового фінансування виявили низку якихось непорозумінь, недовіру до наших адміністративних служб тощо.

6. В ГАО є III відділення, працівники яких отримують заробітну плату з бюджету та інших конкурсних джерел. Крім того в ГАО є цільові надходження за рішенням Президії НАН України на РКД, КНК та Нац. надбання (разом фонд заробітної плати прилизно 150 тис. грн.). В ГАО є договірні теми, але у нас не передбачено фонд з.п. у накладних витратах, а тільки інші витрати.

7. Якщо поррахувати всю заробітну плату, яка виділяється на виконання наукових тем I та II відділення, то це буде 800 тис. грн, з яких 400 тис. – I відділення.

**С. Г. Кравчук:** Розподіл фінансування наукових відділів визначається з таких умов: 1) науковці 65+ враховуються з коефіцієнтом 0.5; ті, що працюють за кордоном, враховуються з коефіцієнтом 0.25; всі завідувачі підрозділами та інші враховуються з коефіцієнтом 1. З цих умов розраховується частка бюджетного фінансування наукового підрозділу. Ця величина враховується з ваговим коефіцієнтом 0.9; 2) публікаційний внесок враховується з коефіцієнтом 0.1; внесок підрозділу в накладні витрати ми не враховували. Щоб цей коефіцієнт можна було використати, відділ має щорічно впродовж 5 років мати більше 100 тис. додаткових накладних витрат з конкурсних тем щороку.

Були подані відповідні цифри по кожному відділу.

Також було повідомлено, що повної згоди щодо правильності розподілу фінансування у комісії немає.

У обговоренні взяли участь:

**Н.Г. Щукіна** уточнила, чому коеф. 1 не може бути використаний для керівників тем, яким є 65+ років, а також нагадала про необхідність достойної оплати не тільки спостерігачам, а й тим відповідальним особам, які підтримують спостережні комплекси.

**П.П. Берцик** уточнив, чому були використані саме такі відповідні коефіцієнти щодо ряду співробітників його відділу.

**І.Б. Вавилова** навела точні цифри щодо накладних витрат за останні 5 років.

**Б.Ю. Жияєв** зауважив, що публікаційну активність слід коректно враховувати, особливо якщо мова йде про тільки відкриту тему, у якої не було жодних спостережень чи напрацювань, а також зазначив, що 50% з.п. має отримувати кожен науковий співробітник.

**С.Г. Кравчук** та **Я.С. Яцків** відповіли на всі запитання.

**УХВАЛИЛИ:** Більшістю голосів (16 - за, 5 - проти, 1 – утр.) затвердити базове фінансування наукових підрозділів ГАО НАН України на третій квартал.

**3. СЛУХАЛИ:** Затвердження документів для ліцензування освітньо-наукової програми "Астрономія, астрофізика" підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – спеціальності 104 «Фізика та астрономія».

**УХВАЛИЛИ:** Затвердити документи для ліцензування освітньо-наукової програми "Астрономія, астрофізика" підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – спеціальності 104 «Фізика та астрономія».

#### **4. СЛУХАЛИ: Різне.**

**Я.С. Яцків:** М. Соболенко залишає координаційну роботу в цільовій темі, а тому, хто бажає отримувати 0,25 ставки, прошу надати власні пропозиції.

**Я.С. Яцків** повідомив інформацію про оголошення щодо проєктів з фінансовим кодом 1230 на 2022 р. та неможливість пересікання з бюджетною тематикою та іншими науковими темами, а також зауважив, що теми мають бути достатньо конкретними і відповідати сучасним запитам. Було запропоновано міждисциплінарні дослідження, щоб збільшити ймовірність отримання фінансування.

Уточнення зробив **Б.Ю. Жияєв**, відмітивши складність брати участь у таких конкурсах.

**УХВАЛИЛИ:** інформацію взяти до відома.

**Я.С. Яцків:** НА цю осінь, 25-26 жовтня, планується проведення Астросіні в Голосіїєво під назвою «КАП ГАО» (Комети, астероїди, планети), присвячену різним науковцями, які працювали в ГАО. Пропоную раді молодих вчених сформувати організаційний комітет і очолити проведення такої конференції

**УХВАЛИЛИ:** інформацію взяти до відома.

**І. Б. Вавилова** заявила про підготовку підписання меморандуму про науково-технічне співробітництво, а також просила надати свої зауваження чи пропозиції.

**В.К. Тарадій** розповів про ситуацію на Терсколі та існуючі юридичні складнощі.

**УХВАЛИЛИ:** інформацію взяти до відома.

Голова Вченої ради ГАО НАН України \_\_\_\_\_ акад. НАН України Я.С. Яцків,

В.о ученого секретаря Ученої ради ГАО НАН України \_\_\_\_\_ О.О. Сободар